

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Śląskie Centrum
Wolności i Solidarności

Propozycja zadań dla ucznia

SZKOŁA PODSTAWOWA

Ćwiczenie 1

Przeczytaj tekst piosenki śpiewanej podczas stanu wojennego i odpowiedz na pytania.

„13-tego grudnia roku pamiętnego.

Wylęła się WRON-a z jaja czerwonego.

Rozpostarła skrzydła od Gdańska po Kraków.

Wtrąciła za kraty najlepszych Polaków”.

1. Podaj datę rozpoczęcia stanu wojennego:

.....

2. Rozwiń skrót WRON:

.....

.....

3. Wyjaśnij znaczenie sformułowania „czerwone jajo”.

.....

.....

4. Podaj nazwę akcji towarzyszącej wprowadzeniu stanu wojennego, do której odnosi się fragment: „Wtrąciła za kraty najlepszych Polaków”. Opisz cel, jaki miała realizować ta akcja.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ćwiczenie 2

Na podstawie tekstu źródłowego wykonaj poniższe polecenia.

Tekst źródłowy

Obwieszczenie o wprowadzeniu stanu wojennego ze względu na bezpieczeństwo państwa.

Kierując się potrzebą zapewnienia wzmożonej ochrony podstawowych interesów państwa i obywateli, w celu stworzenia warunków skutecznej ochrony spokoju, ładu i porządku publicznego oraz przywrócenia naruszonej dyscypliny społecznej, a także mając na względzie zabezpieczenie możliwości sprawnego funkcjonowania władzy i administracji państwowej oraz gospodarki narodowej – działając na podstawie art. 33 ust. 2 Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej – Rada Państwa wprowadziła stan wojenny.

W związku z tym podaje się do publicznej wiadomości, że na czas obowiązywania stanu wojennego w szczególności:

1) zakazane zostało zwoływanie i odbywanie wszelkiego rodzaju zgromadzeń, pochodów i manifestacji, a także organizowanie i przeprowadzanie zbiórek publicznych oraz imprez artystycznych, rozrywkowych i sportowych bez uprzedniego uzyskania zezwolenia właściwego terenowego organu administracji państwowej, z wyjątkiem nabożeństw i obrzędów religijnych odbywających się w obrębie kościołów, kaplic i innych miejsc przeznaczonych wyłącznie do tych celów;

2) zakazane zostało rozpowszechnianie wszelkiego rodzaju wydawnictw, publikacji i informacji każdym sposobem, publiczne wykonywanie utworów artystycznych oraz użytkowanie jakichkolwiek urządzeń poligraficznych bez uprzedniego uzyskania zgody właściwego organu;

3) zawieszono zostało prawo pracowników do organizowania i przeprowadzania wszelkiego rodzaju strajków oraz akcji protestacyjnych;

4) nałożony został na osoby przebywające w miejscach publicznych obowiązek posiadania przy sobie dokumentu stwierdzającego tożsamość, a w stosunku do uczniów szkół mających ukończone lat 13 – legitymacji szkolnej lub tymczasowego dowodu osobistego;

5) wprowadzony został obowiązek uprzedniego uzyskiwania zezwolenia właściwego terenowego organu administracji państwowej na pobyt stały w strefie nadgranicznej, a organu Milicji Obywatelskiej na pobyt czasowy w tej strefie;

6) zakazane zostało uprawianie turystyki oraz sportów żeglarskich i wioślarskich na morskich wodach wewnętrznych i terytorialnych.

Ponadto w czasie obowiązywania stanu wojennego, w zakresie powszechnego obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej:

1) poborowi uznani za zdolnych do służby wojskowej oraz żołnierze rezerwy niezależnie od ich przeznaczenia mogą być w każdym czasie powołani do czynnej służby wojskowej, na zarządzenie Ministra Obrony Narodowej;

2) określone jednostki organizacyjne administracji państwowej i gospodarki narodowej, wykonujące zadania szczególnie ważne dla obronności i bezpieczeństwa państwa, objęte zostały militaryzacją, co oznacza nałożenie na osoby zatrudnione w tych jednostkach szczególnych obowiązków, o których osoby te zostaną poinformowane przez kierowników zakładów pracy;

3) osoby przeznaczone do służby w określonych formacjach obrony cywilnej mogą być zobowiązane do pełnienia czynnej służby w obronie cywilnej w czasie i zakresie wynikającym z wykonywania zadań;

4) obywatele mogą być zobowiązani przez właściwe terenowe organy administracji państwowej i organy administracji wojskowej do wykonywania określonych świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz obrony państwa.

W czasie obowiązywania stanu wojennego, jeżeli będą tego wymagały interesy ochrony spokoju, ładu i porządku publicznego, uprawnione organy administracji państwowej mogą również:

1) wprowadzić ograniczenia swobody poruszania się mieszkańców w określonym czasie i miejscach przez wprowadzenie godziny milicyjnej albo zakazu opuszczania lub przybywania do określonych województw, miast i gmin;

2) nałożyć obowiązek uprzedniego uzyskiwania zezwolenia właściwego terenowego organu administracji państwowej na zmianę miejsca pobytu, polegającą na przeniesieniu się do innej miejscowości na czas dłuższy niż 48 godzin oraz obowiązek niezwłocznego zameldowania się w nowym miejscu pobytu;

3) zawiesić działalność stowarzyszeń, związków zawodowych, zrzeszeń oraz organizacji społecznych i zawodowych, których działalność stanowi zagrożenie dla interesów bezpieczeństwa państwa, z wyjątkiem kościołów i związków wyznaniowych;

4) wprowadzić cenzurę przesyłek pocztowych, korespondencji telekomunikacyjnej oraz kontrolę rozmów telefonicznych;

5) zobowiązać posiadaczy radiowych urządzeń nadawczych i nadawczo-odbiorczych do złożenia tych urządzeń do depozytu we wskazanych miejscach;

6) zobowiązać posiadaczy broni palnej krótkiej oraz myśliwskiej i sportowej, a także amunicji i materiałów wybuchowych do złożenia ich we wskazanych miejscach;

7) zakazać dokonywania zdjęć fotograficznych i filmowych oraz obrazów telewizyjnych określonych obiektów i miejsc albo na określonych obszarach;

8) zakazać używania określonych odznak i mundurów;

9) wstrzymać lub ograniczyć pracę określonych urzędów łączności oraz wykonywanie usług łączności pocztowej i telekomunikacyjnej;

10) zawiesić lub ograniczyć przewóz osób i rzeczy w transporcie drogowym, kolejowym, lotniczym i wodnym oraz ruch pojazdów mechanicznych na drogach publicznych;

11) zamknąć lub ograniczyć graniczny ruch osobowy i towarowy przez przejścia graniczne.

W czasie obowiązywania stanu wojennego osoby naruszające wprowadzone zakazy, nakazy, obowiązki i ograniczenia podlegają obostrzonej odpowiedzialności karnej za przestępstwa lub wykroczenia w postępowaniu doraźnym i przyspieszonym.

[...]

Wzywa się wszystkich obywateli do bezwzględnego przestrzegania wprowadzonych zakazów, nakazów i ograniczeń oraz wykonywania innych nałożonych obowiązków, a także podporządkowania się wszelkim zarządzeniom uprawnionych władz, wydanym w celu zapewnienia spokoju, ładu i porządku publicznego oraz umocnienia dyscypliny społecznej.

PRZEWODNICZĄCY RADY PAŃSTWA

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Źródło: ŚCWIS

Polecenia:

1. Podkreśl prawidłowe odpowiedzi na poniższe pytania (test wielokrotnego wyboru).

a. Zgodnie z Obwieszczeniem w okresie stanu wojennego nie wolno było uczestniczyć:

- w mszach świętych w kościołach i kaplicach
- w zgromadzeniach i strajkach
- w koncertach i meczach piłkarskich.

b. Zgodnie z Obwieszczeniem w okresie stanu wojennego uczniowie w wieku 15 lat:

- w miejscach publicznych i domach nie mogli przebywać bez opiekunów
- w miejscach publicznych musieli posiadać przy sobie odpowiedni dokument tożsamości
- w miejscach publicznych nie musieli posiadać przy sobie odpowiedniego dokumentu tożsamości

c. Zgodnie z Obwieszczeniem w okresie stanu wojennego władza:

- mogła kontrolować rozmowy telefoniczne
- nie mogła ograniczać swobód obywatelskich
- mogła cenzurować prywatne listy

2. Wyjaśnij, czym w PRL były:

stan wojenny

.....
.....

godzina milicyjna

.....
.....

przepustka

.....
.....

militaryzacja zakładów pracy

.....
.....

Ćwiczenie 3

Na podstawie fotografii przedstawiającej manifestację w Gdyni z 1982 r. wypisz hasła umieszczone na transparentach protestujących oraz wyjaśnij ich znaczenie.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

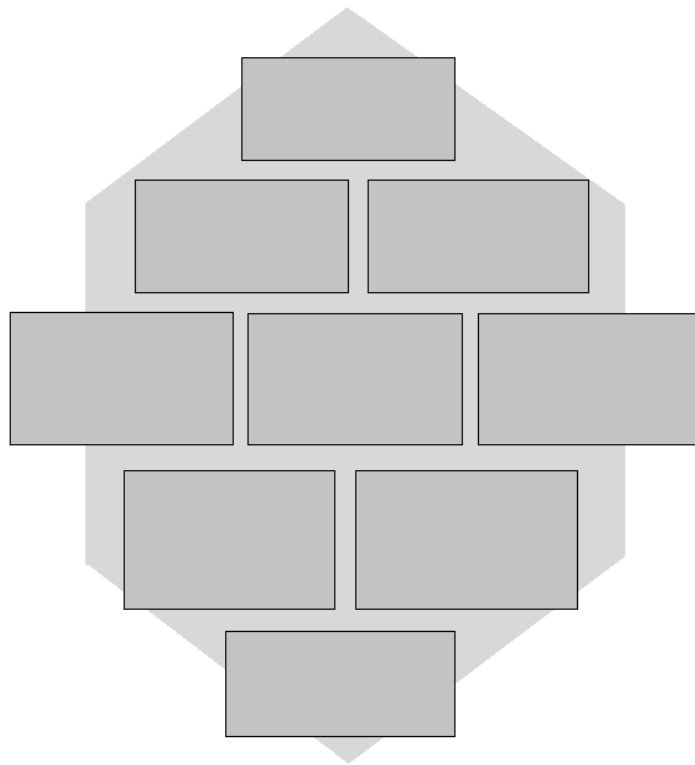
.....

.....

.....

Ćwiczenie 4

W każdym polu schematu wpisz problem, z jakim zmagало się społeczeństwo w czasie stanu wojennego tak, aby Twoim zdaniem najważniejsze znalazły się najwyżej. Uzasadnij swój wybór.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....